Bijlage: presentatie

Niet voor publicatie bestemd

Verslag van het extra fractievoorzittersoverleg in Teams op 11 augustus 2022

Aanwezig: [redacted]
S. Ausems, voorzitter;
S. Schuijffel, wethouder;
F. Opperman, plv. griffier.

Tevens aanwezig: [redacted] coördinator crisisorganisatieveiligheidsregio Midden- en West-Brabant (hierna: VRMWB)

Afgemeld: [redacted]

Introductie
De voorzitter opent deze extra ingelaste bijeenkomt en geeft aan dat vanuit VRMWB [redacted] coördinator crisisorganisatie, is aangesloten voor eventuele toelichting op vragen.
Bedoeling van vanavond is te delen waar college staat met onderzoek naar tussenvoorziening en met elkaar op zoek te gaan naar het meeste wijze besluit in deze. Ingewikkelde afweging. Alles mag en moet op tafel. Het is geen besluit waar de raad over gaat maar belangrijk om dit echt gezamenlijk af te wegen en er al dan niet voor te gaan. Er niet voor gaan kan ook echt de uitkomst zijn van dit overleg. Als er geen draagvlak is zet het college niet door.

Presentatie
De wethouder licht de vooraf gestuurde presentatie (zie bijlage). In vogelvlucht:
In het hotel is plek voor 238 personen. Rekening gehouden wordt met 50-75 statushouders uit onze veiligheidsregio en deze verblijven er maximaal 4 maanden. Deze vier maanden geeft de gemeenten de tijd om deze statushouders te gaan huisvesten in de eigen gemeente. In het hotel worden per persoon drie gewone maaltijden per dag verstrekt en het drinken is koffie, thee, water. Geen luxe ontbijtbuffet, alcohol of andere extra's. Gekeken wordt naar een zinvolle dagbesteding. Er komt een locatiemanager die aanspreekpunt is en alles in goede banen leidt. Ook komt er beveiliging. De gemeente is in gesprek met Het Rode Kruis of zij ook iets kunnen betekenen. Het hotel wordt een onderkomen voor maximaal 1 jaar, vanaf 12 september. De gemeente maakt hierover duidelijke afspraken. De VRMWB neemt het t.z.t. over. De verbouwing van het hotel wordt uitgesteld, maar een aantal verbouwingen gaat wel door. Uitgangspunt daarbij is dat er zo min mogelijk overlast is voor de bewoners van dat moment.

Uitgangspunten van het college:
- Verantwoordelijkheid pakken
- Humanitaire redenen
- Rol pakken binnen VRMWB
- Niet rol overnemen van het COA
- Geen gesleep met mensen, vandaar rust voor 1 jaar voor statushouders/ Oekraïners

De gemeente richt zich op het mitigeren (verminderen) van de risico's en krijgt financiële garanties van het Rijk, dat geeft de gewenste zekerheid. Communicatie is cruciaal: de gemeente moet de omgeving en onze inwoners goed meenemen. Dat is ook belangrijk voor Van der Valk zelf. Het bericht van vandaag in het Brabants Dagblad is daarom jammer en te betreuren.

VERTROUWELIJK

Niet voor publicatie bestemd

Burgemeester:
We hebben met elkaar in de regio afgesproken om mogelijkheden te gaan onderzoeken, dat was zeer vertrouwelijk. We hebben over het artikel excuses gekregen van de burgemeester en wethouder van Heusden.
Wat ik wil benadrukken voor deze avond: we leggen u een voorstel voor.
Daar omheen hebben we diverse garantstellingen afgesproken, financieel enzovoort.
We kunnen de maatschappelijke onrust niet vooraf helemaal wegnemen. Niet doen is nog steeds een optie. Ook al gaan we erover als college of burgemeester, we willen als college niet zonder de raad hierin besluiten, willen niets doorduwen, de vraag die voor ons allen ligt is 'is het wijs om dit te doen?' Als we met elkaar tot het besluit komen dat we hierin niet willen doorzetten dan is dat het, we zoeken naar het beste besluit in deze situatie. Dat is de bedoeling van vanavond.
Het risico bestaat wel dat het Ministerie Justitie en Veiligheid het hotel gaat opleggen als opvanglocatie, het hotel heeft inmiddels contacten.

Vragen/beschouwingen en antwoorden:

[redacted]

1. In hoeverre zit er rek in en ligt verlenging na een jaar toch op de loer?
2. Is er ruimte voor 238 statushouders en vluchtelingen? Op hoeveel personen moeten we per jaar rekenen? [redacted] wil dat graag in beeld hebben.
3. Kost en inwoning: als ze werken, leveren mensen dan een bijdrage? Of is dat in een oriënterende fase?
4. Verbouwen terwijl er mensen in een hotelvoorziening zijn, dat komt Van der Valk vast goed uit, [redacted] heeft daar vragen bij.
5. Uitgangspunt is om niet met mensen te willen slepen, maar na een jaar gaan ze toch weg. Willen we dat?
6. [redacted] vindt regie houden belangrijk, maar in hoeverre is dat mogelijk als regering noodvoorzieningen kan opleggen?
7. Hoe faciliteren we in de omgeving? Hoe leiden we 'geen overlast' in goede banen?' Daar moeten we goed aandacht aan besteden.
8. Communicatie aan de raad. Hoe doen jullie dat?

Antwoorden:
1. Dat kunnen we niet helemaal afdekken. Het rijk kan aan de slag gaan met noodverordeningen. We hebben credits door een stap te zetten om nu te gaan opvangen; dat ervaart de regio als iets groots. We leveren dus een bijdrage die gezien wordt.
2. Aantal mensen in totaal: de 50-75 statushouders blijven een paar maanden. Die plekken worden opgevuld door nieuwe mensen. Maximaal 238 mensen tegelijk: het zal in- en uitstroom zijn. Een kamer kan even leegstaan. Hoeveel unieke personen in eén jaar komen weten we niet. We willen niet slepen, dus zo min mogelijk roulatie. [redacted] vult aan: in de Willem II kazerne in Tilburg wonen statushouders en daar is 80% vaste bewoning te zien en 20% flexibel.
3. Kost en inwoning als zij werken: dan betalen zij vergoeding maar dit is landelijk nog niet uitgewerkt. Wij vinden het moreel gezien belangrijk dat dat gebeurt. Als je een dagactiviteit hebt met een inkomen dan dien je ook aan je eigen onderhoud een bijdrage te leveren.
4. Het hotel gaat vooral buiten aan de slag en eventueel al met de vergaderzalen die gesloten zijn voor de bewoners. De locatiemanager ziet hier op toe. Belofte is dat mensen er zo min mogelijk last van mogen hebben.
5. Het is een tijdelijke voorziening. We organiseren die voor 1 jaar. Dat geeft wel een bepaalde mate van continuïteit. Na 1 jaar is het hotel niet meer beschikbaar. De statushouders hebben perspectief dat ze gehuisvest worden in een gemeente in onze regio.

VERTROUWELIJK

Niet voor publicatie bestemd

6. Regie houden: met dit voorstel creëren we de grootste kans op regie. Onze extra voorzieningen zoals een locatiemanager en beveiliging hebben financiële goedkeuring van het Rijk gekregen.
7. De locatie ligt nogal vrij en er is openbaar vervoer in de buurt. Fietsen zien we ook als optie. De straten die mensen logischerwijs nemen, betrekken we expliciet in de bewonersinformatie. De locatie is 24/7 bereikbaar en benaderbaar voor klachten. Er is dus altijd begeleiding (overdag locatiemanager) en beveiliging (daarna): dus 24/7.
8. De raad heeft geen formele beslissingsbevoegdheid. We versturen een raadsinformatiebrief.

[redacted]

1. Kost en inwoning: hoe juridisch houdbaar is dat?
2. Als we dit niet doen, kan het toch worden afgedwongen? Bovenop de verplichting die we al hebben voor de statushouders?

Antwoorden:

1. Een gemeente verstrekt leefgeld. Je mag kosten doorberekenen aan mensen die een eigen inkomen verdienen. De leefgeldregeling is per maand €205 voor eten, €55 voor kleding. Als je catering aanbiedt, hoef je geen leefgeld voor eten uit te keren. Juridisch is het houdbaar om te laten betalen voor catering.
2. De gemeente heeft een verplichting voor statushouders, vraag is nu versneld uit te plaatsen uit AZC en naar gemeente/regio te halen dat doen we, we doen niet méér. Oekraïners kunnen gaan en staan waar ze willen. We kunnen hen opvangen, daar is een voorziening voor en een financiële vergoeding. We beogen met deze stap: geen extra beslag te leggen op woningen en statushouders op een normale manier te laten instromen op de woningmarkt. Het kan niet zo zijn dat al deze mensen gaan drukken op woningen in Waalwijk, dat is besproken en gaat ook niet gebeuren. We bieden één jaar verblijf aan en geen woningen aan Oekraïense vluchtelingen. We hebben al Oekraïners opgevangen in lege panden, in sloopwoningen. Dat hadden andere woningzoekers wellicht ook wel gewild. Met de keuze die nu voorligt, voorkomen we aanspraak op dit soort woningen. Als we dit niet doen is er toch de kans dat we met een opgelegde regeling te maken krijgen.

[redacted]

Wij zijn voor eigen regie houden.

1. Wat zijn de afspraken?
2. Hoe is de druk die er komt op Vluchtelingenwerk wat betreft begeleiding statushouders?
3. Waar is de woningbouwvereniging [redacted] Laat hem kenbaar maken waar mensen tegenaan lopen. Laat mensen hun zorgen kunnen uiten, bv via een telefoonnummer.
4. Hoe gaan jullie om met onze ambtenaren, de druk waar zij mee te maken krijgen? Ook daar heeft [redacted] zorgen over.
5. Onze boeren krijgen nergens gehoor, hoe gaan we daar mee om? Hoe nemen we die gezinnen mee?

Antwoorden:

1. We stellen nu een bestuursovereenkomst op, inclusief allerlei voorwaarden. Gemeenten die op enig moment niet aan de voorwaarden voor opvang kunnen voldoen, betalen ons voor de kosten. Dat geeft zekerheid en dekking. Het is een stevige financiële prikkel, meer dan een bijdrage. Woningcorporaties verzekeren dat er altijd transitie, doorstroming, is in hun huizenvoorraad. Er is ruimte in de woningmarkt, maar niet voldoende om iedereen te voorzien. We willen statushouders niet voortrekken, maar als gemeenten niet voorzien in huisvesting, dan moeten zij op een gegeven moment statushouders wel voorrang gaan geven om aan de afspraak te gaan voldoen.

Niet voor publicatie bestemd

2. Vluchtelingenwerk is betrokken. In Waalwijk voert Vluchtelingenwerk de verplichte inburgering en procesbegeleiding uit. Ook nu heeft vluchtelingenwerk daar een rol in. De gekoppelde gemeente is verantwoordelijk voor de inburgering van de betreffende statushouder. Niet iedere gemeente doet dat met Vluchtelingenwerk, dat is aan de betreffende gemeenten zelf. De locatiemanager krijgt ook hulp. Deze hulp richt zich op psychosociale hulp en zo komt niet alle druk bij Vluchtelingenwerk. Waalwijk is bezig om vrijwilligers te werven bij Vluchtelingenwerk? Wij werven toch geen vrijwilligers bij vluchtelingen werk?
3. Wat betreft de woning schaarste in de beeldvorming: hoe gaan we daar mee om? Daar moeten we heel nauwkeurig over communiceren. Er ontstaat snel een verdraaid en onterecht beeld. In eerdere antwoorden is dit nader toegelicht.
4. De zorg voor de menselijke kant voor de ambtelijke organisatie is niet geheel onterecht. In de businesscase houden we rekening met externe inhuur en de rol die personen op zich kunnen nemen. Daar denken we over na. Er is ook veel bevlogenheid en welwillendheid bij onze ambtenaren. Uw zorg is niet geheel onterecht, we hebben er oog voor.
5. We zijn recent met boeren in gesprek gegaan. Ze gaven aan het fijn te vinden dat ze gehoord werden. We blijven met hen in gesprek..

[redacted]
1. Krijgt de gemeente een nieuwe groep statushouders toegewezen?
2. Wat is het risico dat ontstaat als de regeling na een jaar verloopt?

Antwoorden:
1. Ja, we krijgen ieder half jaar statushouders toegewezen, dat is nu al zo. Of we wel/geen tussenhuisvoorziening inrichten maakt niets uit voor de opgave die we als gemeente toebedeeld krijgen. Het is nooit meer dan de opdracht die we als gemeente standaard nu al krijgen.
2. Het proces dat we met elkaar ingaan hangt ook af van de regeling van dat moment. Het proces om statushouders te vestigen via dit voorstel en de regelingen die daarbij horen loopt nu tot eind december dit jaar.

[redacted]
Dank voor het beantwoorden van de eerdere vragen, vele daarvan had ik ook. [redacted] is vóór de opvang van ontheemden en mensen uit Oekraïne. Ik twijfel nu toch een beetje. Communicatie met onze inwoners speelt nog steeds en daar twijfel ik over. Het doet mensen pijn. Resterende vraag:
1. Oekraïners zijn vrij om te gaan en staan waar ze willen. Ik hoor dat Oekraïners zich overal vrij laten inschrijven en dat zij daardoor overal vrij eten krijgen. Hoe gaan wij dat tegen of controleren?

Antwoorden:
De twijfel die [redacted] schetst, is ook het grote vraagstuk van het college: we hebben buikpijn over of we dit wel/niet moeten doen. Wat is goed, bezien vanuit onze inwoners? Daar worstelt het college ook mee.
We willen graag zelf de regie houden. Bovendien vinden we het een humanitaire keuze om dit wel te doen. Vandaar dat we dit voorstel aan u voorleggen.
1. Je kunt in Nederland maar 1x worden ingeschreven in BRP, de Basisregistratie Personen. Als je je in een andere gemeente inschrijft, word je vanzelf uitgeschreven in de gemeente waar je al ingeschreven staat, dat is een landelijk automatisch proces. Op dit moment gaan vele Oekraïners even naar Oekraïne om te kijken naar hun bezittingen en naar familie. Sommigen werken al hier, hoe checken wij hun inkomen? Oekraïners die werken moeten zelf doorgeven dat ze werken. De Oekraïners die nu werken hebben wij in beeld. Werkende Oekraïners krijgen geen leefgeld meer. Op dit moment leveren wij geen catering en dus is er ook geen sprake van een financiële bijdrage door Oekraïners.

VERTROUWELIJK

Niet voor publicatie bestemd

[redacted]
Statushouders drukken wel op de woninglijst. De samenleving vindt dat ze voorrang krijgen en dat ze op de woningmarkt drukken. We moeten daarover gaan communiceren. Onze vragen:

1. De VRMWB dwingt andere gemeenten tot een taakstelling voor statushouders: hoe dat voor elkaar krijgen?
2. Het COA heeft geen personeel, dat zien we op het journaal. Hoe komen wij dan wél aan personeel?
3. Is er een communicatieplan in de maak? Ik zou het plan graag zien.
4. Voorrangspositie van alle statushouders uit huisvestingsverordening verwijderen zodat er echt geen sprake is van voortrekken
5. [redacted] heeft grote vraagtekens of het college zich bewust is van de kracht van de publieke opinie. Zijn jullie je bewust van wat er op je afkomt? [redacted] zegt 'Doe het niet!'
6. Je kunt aan de andere kant terugvragen wat het oplevert voor Waalwijk, bijv. extra bouwen.

Antwoorden:
De *burgemeester*: de teneur van de inleiding vind ik vervelend. Ik wil graag een open gesprek. Ik zet net uiteen welke twijfels en zorgen we hebben. En ik deel de zorg, die geuit wordt echt wel. Wij geven geen voorrang aan statushouders. We lossen wel onze taakstelling op door statushouders te laten instromen in de wachtlijst. Dat wordt wel zo gevoeld, maar dat is echt niet zo. Daarom is het onze taak om het echt goed uit te gaan leggen aan onze inwoners.

1. VRMWB: Heusden kan niet voldoen aan de versnelde vraag maar wel aan reguliere vraag om statushouders te huisvesten. Er zit een prikkel om er wel aan te voldoen. Er is dynamiek in de woningmarkt, als het je echt niet lukt dan moeten gemeenten voorrang gaan geven.
2. Personeel COA: we zijn in gesprek over een rol voor Het Rode Kruis en om een beveiligingsbedrijf in te huren. Ja, er is krapte op de arbeidsmarkt, maar we zijn onder voorbehoud in gesprek, ook met offertes. De locatiemanager lijkt te gaan lukken en de inschakeling van beveiliging ook.
3. Ja, er ligt een communicatieplan. We weten dat we kritiek over ons afroepen. We leggen de keuze en afwegingen ongelofelijk goed uit. Dat plan kan gedeeld worden. Het bestaat onder andere uit een open dag, daar kun je vragen stellen, gaan kijken, enz. Ook voor de inwoners van Kaatsheuvel. Zij wonen immers ook dichtbij. We werken ook samen met het communicatieteam van VRMWB. We doen dit dus niet alleen als Waalwijk maar veel breder.
4. We hanteren de al lang bekende en beproefde systematiek voor huisvesting statushouders waarmee we voldoen aan taakstelling. Systematiek loslaten betekent dat we niet kunnen voldoen.
5. Wat je verwoordt klopt en is eigenlijk de enige hobbel die we nog zien om volmondig 'ja' te zeggen. De andere kant is dat het alsnog gedwongen op ons af kan komen vanuit het Rijk en dan hebben we geen eigen regie en inbreng meer. Dan krijgen we het publiek alsnog over ons heen. Het wordt dan als verplichting opgelegd en naar verwachting krijgen we dan een andere doelgroep. Wij denken dat dat geen beter alternatief is. Ga je het vanwege de publieke opinie niet doen?
6. Terugvragen: dat hebben we gedaan, dat blijven we ook doen, maar daar krijgen we geen harde toezeggingen op.

[redacted] heeft met belangstelling geluisterd. U gaf een heldere presentatie, deze nam al een aantal van onze vragen weg. Resterende vragen:

1. Wat gebeurt er na het 1e jaar?
2. Klopt het dat het plan zich richt op gekoppelde statushouders en Oekraïners?

Niet voor publicatie bestemd

3. Het COA is zeer geïnteresseerd: we voeren toch geen gesprek over de reguliere vluchteling? Het gaat toch over Oekraïners?
4. Wat gaan we na vanavond doen?

Antwoorden:
We gaan eerst statushouders versneld opvangen: 50-75 statushouders, tot eind van dit jaar. De resterende plekken zijn bestemd voor Oekraïense vluchtelingen en in 2023 zijn alle plekken voor Oekraïense vluchtelingen. Na één jaar neemt de VRMWB de verantwoordelijkheid over om de vluchtelingen op te nemen.

[redacted] heeft volop meegeluisterd en deelt de zorgen. Goed om proactief te zijn, iets te betekenen voor anderen.

1. Wat doen we voor spoedzoekers? Daar moeten we in onze communicatie duidelijk in zijn, daarover moet ook iets in komen. Voor hen moeten we ook een goed plan maken.

Antwoord:
1. In onze communicatie willen we nadrukkelijk meenemen dat we van de provincie goedkeuring willen krijgen voor onze bouwplannen.

Inventarisatie voor of tegen:

[redacted] Voor, maar we vinden wel de eigen regie belangrijk.
[redacted] Tegen.
[redacted] Wij zijn hartstikke voor, maar let op de woningvoorraad!
[redacted] We zijn voor, maar wel met invulling van de eerder besproken voorwaarden. In de regio is al opvang.
[redacted] Wat betreft [redacted] gaan we bouwen, laten we dat voorop stellen. Nu hebben we de kans iets voor deze mensen te doen en zelf de regie te pakken i.p.v. dat later alsnog gedwongen te doen. Laten we uitstralen dat we dit doen. Dus ja.
[redacted] Nee, ik ben niet voor. [redacted] is wel sociaal, maar in dit geval….
[redacted] Wij zijn voor.
[redacted] Voor.
[redacted] Reactie via mail: NH hotel gedurende 1 jaar volledig benutten. Voorkeur voor statushouders.
[redacted] Afwezig maar wethouder heeft standpunt afgestemd en zijn voor.

Afsluitend burgemeester en wethouder:
De fracties spreken hun steun uit behoudens [redacted] en [redacted] We herkennen de geuite zorgen. We zien dat we vooral steun hebben om het plan te vervolgen. De randvoorwaarde is dat we een ongelofelijk goed communicatieplan opstellen. Tevens moeten we zorgen dat we goed investeren in personeel. We gaan dit voorstel in de officiële besluitvorming brengen; het betreft een collegebesluit. We verwachten dit besluit volgende week te nemen en de raad te informeren met een raadsinformatiebrief. De officiële stap betekent dat we communiceren op 30/8. Het open huis in het hotel zal dan op 5/9 plaatsvinden met aanwezigheid van alle partijen. Daadwerkelijke start en invulling van de huisvesting is dan vanaf 12/9.

VERTROUWELIJK

Niet voor publicatie bestemd

Nog vragen of opmerkingen?

1)
- [redacted] vindt de uitleg duidelijk. [redacted] start parallel aan uitrol van de gemeente – dus zodra de gemeente gaat communiceren – een eigen communicatietraject. [redacted] wil hun achterban informeren dat ze hun mening stellig verdedigd hebben.
- [redacted] wij bepalen de publieke opinie. Is totaal niet blij met dit communicatietraject vanuit [redacted]
- [redacted] wij representeren de gehele bevolking, niet alleen je eigen kiezers.
- Burgemeester: pleit ervoor geen verkeerd beeld te schetsen m.b.t. voorrang statushouders en verzoekt geen olie op het vuur te gooien.
- [redacted] wil het wijs en zorgvuldig doen maar moet hierover wel kunnen communiceren.
- [redacted] heeft gezegd wat ze hierover wil zeggen. Ze mag haar twijfels uiten.
- Burgemeester: het is een heel gevoelig proces, communicatie is cruciaal. Maar als we met meerderheid een beslissing nemen die heel gevoelig ligt, dan moeten we ook met elkaar de zorg delen dat we dit heel zorgvuldig doen.

2)
[redacted] vraagt om communicatie in eenvoudige taal, zodat iedereen het kan begrijpen. Vindt menselijke manier boven juridische dekking gaan. De burgemeester antwoordt dat het haar goed lijkt om hierover professioneel advies te vragen en dat eenvoudige communicatie het uitgangspunt is. Dit wordt gedeeld door de fractievoorzitters.

3)
[redacted] er is al veel werk verzet, er zijn veel zorgen gedeeld. Let op: er komen straks vele mensen tegelijk, heel veel, zorg ervoor dat we dat goed doen. Zorg voor voldoende mensen erbij om dit proces goed te begeleiden.
Burgemeester: we zien het ook als een ingroeimodel, we gaan het dus rustig opbouwen.

4)
[redacted] Wat als journalisten vragen stellen over de opvang?
Burgemeester: Dit alles is nu nog vertrouwelijk: we zijn aan het kijken hoe we onze opdracht invullen. We kunnen het echt pas communiceren na de zomervakantie. Dat is ook belangrijk voor de omwonenden, zodat iedereen betrokken is. We werken aan een collegebesluit en een raadsinformatiebrief.

De voorzitter sluit om 22:10 uur met dank aan iedereen voor het aansluiten tijdens dit zomerreces.

VERTROUWELIJK